

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Reale: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do smage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZV EZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKO ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

STEV. (NO.) 142.

CHICAGO, ILL. ČETRTEK, 24. JULIJA — THURSDAY, JULY 24, 1941

LETNIK (VOL.) L

Nevarnost se veča, dejal predsednik - Nemiri na Hrvaškem

Priporočal, naj se podaljša vojaščina

Obenem svetoval, naj se odpravi omejitev, koliko vojakov se sme poklicati vsako leto. — Nevarnost večja kot pred letom dni, dejal. — Predlog za zasedo privatne lastnine sprejet od senata.

Washington, D. C. — V kongresu se pripravlja osnutek zakona, s katerim se ima podaljšati vojaška služba preko zdaj določenega enega leta za nedoločen čas. Z gotovostjo je pričakovati, da bo zakon sprejet, ko ga je nujno priporočal predsednik Roosevelt sam, kar je storil zadnji ponedeljek v svoji, prej napovedani poslanici.

Predsednik je povdarjal, da bi bil velik udarec za ameriško obrambo, ako bi se vojaštvo, ki se je izvežbalo, po enoletni dobi poslalo domov. Na ta način, je dejal, bi ne imela dežela v službi nikakega izurjenega vojaštva, in to bi bilo v sedanjih nevarnih dobi silno riskantno. Nevarnost za Ameriko, je povdaril, se tekom enega leta ni zmanjšala, marveč v veliki meri poostрила, in Zedinjene države nikakor ne smejo iti isto pot kakor druge dežele, ki so se vsled svoje nepriljubljenosti dale podjarmiti Nemčiji. Iz tega vzroka je predsednik priporočal, naj kongres sklene ne samo, da se sedanje vojaštvo obdrži v službi, marveč, naj tudi odpravi sedanjo omejitev, koliko novih vojakov se sme vsako leto poklicati v službo. V kakem oziru se je nevarnost za Ameriko povečala, o tem predsednik ni šel v podrobnosti. Omenil je le, da ima Nemčija dobro zasnovan načrt, da podjarmiti dežele drugo za drugo, ter, da se je njena aktivnost opasno približala zapadni polobli.

Isti dan, v ponedeljek, se je v senatu sprejel neki predlog, ki je za mirni čas v Ameriki nekaj rekordnega. Določa namreč, da ima predsednik pravico, vzeti v vladno posest vsako privatno lastnino, ki je takega značaja, da bi mogla služiti v obrambne svrhe in bi se na drugi način ne mogla pridobiti. Predsednik obenem tudi določil, kolika odškodnina se plača lastniku; ako ta s cenno ni zadovoljen, ima pravico, vložiti pri sodišču priliz.

Ta predlog, ki gre zdaj še v poslansko zbornico, je bil v senatu sprejet brez vsake opozicije.

ANLEŽI BOLJ ZDRAVI KOT PRED VOJNO
London, Anglija. — Angleški zdravniki so v svoje začudenje, kakor pravijo, ugotovili, da je zdravstveno stanje angleškega prebivalstva zdaj bolj ugodno, kakor je bilo pred vojno, četudi si mora to pritrgovati pri jedi in doživljanju razne neprijetnosti. Kakor bi se bilo prej neverjetno zdelo, je ravno to pritrgovanje eden faktorjev, ki pomaga k boljšemu zdravju, ker telesa

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

ne obtežuje. K boljšemu zdravju je prispevalo tudi pogostejše gibanje na zraku, ko morajo ljudje več hoditi, ker ni vozil, dalje dnevno opravilo, dočim so mnogi prej le sedeli, odprava otrok in žensk iz zanemarjenih mestnih delov na deželo, sistematična telovadba, ki jo dobiva mladina v raznih obrambnih organizacijah, in končno tudi to, ker so ljudje preveč zaposleni ter nimajo časa, da bi si domišljali razne bolezni, kakor so si jih prej.

NEMCI ZGRADILI NOV BERLIN — IZ PAPIRJA

London, Anglija. — Po raznih poročilih, ki prihajajo iz Nemčije, imajo zdaj nazivji dva Berlina; eden je pravi, drugi ponarejen. Ponarejenega so zgradili blizu pravega in popolnoma po njegovem vzorcu, toda iz papirja in lesa. Namen tega je, da se odvrnejo angleški letalci od pravega cilja ter bombardirajo namesto njega to ponaredbo, dočim je pravi Berlin tako maskiran, da se ga od okolice težko razloči iz zraka. Tako so po strehah hiš zasajena drevesa in grmičevje, ulice so zeleno pobarvane, ali pa so razprostrte nad njimi zelene strehe, a razna mala jezera in ribniki so tako pokriti, da se ne vidijo. Nekateri ceste, ki vodijo iz mesta, so pa pobarvane popolnoma črno. Skoda, ki jo letalci povzročijo v kakem nemškem mestu, se z vso naglico popravi.

NEMŠKO-JAPONSKA POGODBA IMA OMEJITVE

Tokio, Japonska. — Eden tukajšnjih listov se je zadnji ponedeljek bavil z določbami svoječasne pogodbe med osiščem in Japonsko. Pri tem je izvajal, da je Japonska obvezana, iti Nemčiji na pomoč le v slučaju, ako to napade kaka velesila, ki ni bila ob času pogodbe v vojni. Ako bi torej Nemčija začela vojno proti Ameriki, recimo zaradi Islan-dije, bi ne bilo za Japonsko nikakih obveznosti.

PANAMSKI KANAL ZAČASNO ZAPRT

Washington, D. C. — Kot se je objavilo iz vladnih krogov, je panamski kanal začasno zaprt, oziroma je plovba

Hrvaška država se bliža razsulu, pravi časnikar

Kakor trdi neko poročilo, so na Hrvaškem taki neredi, da se novi kralj še ni upal priti tja. — V Sloveniji izvajajo nazivji ponemčevalno delo; Italijani bolj strpni.

KRIŽEM SVETA

Berlin, Nemčija. — Iz poučenih krogov se je izvedelo, da je bil zadnji ponedeljek na obisku pri Hitlerju v njegovem vojnem stanu obrambni minister Hrvatske, general Kvaternik. Pozneje ga je Hitler povabil k sebi še na čaj.

Tokio, Japonska. — Poljedelski minister Ino se je v ponedeljek izrazil, da ima Japonska dovolj zaloga riža in zelenjav ter, da govorice o pomanjkanju teh živil niso resnične. Kakor pravi, so te govorice prišle najbrž iz kitajskih propagandnih krogov.

London, Anglija. — V noči na turek so angleški letalci izvršili ponovno številne napade na nemška mesta. Povdarja se, da se bodo ti napadi ostrili tako, da bodo v par mesecih prekašali najhujše napade, kar se jih je izvršilo nad Anglijo.

skozenj skrajno omejena. Povdarja se, da se je to odredilo zaradi nujnih popravil, ki se morajo v kanalu izvršiti. Najbolj prizadeta od tega je bila skupina japonskih ladij, ki so celi teden čakale pred kanalom na prehod z Atlantika na Pacifik, a so končno morale podvzeti dolgo pot okrog južne Amerike.

Sedanji gospodarji nad novo "neodvisno" hrvaško državo uživajo vse prej kakor mirne čase. Nasprotno, notranje razmere so take, da je le vprašanje časa, kako dolgo se bo mogel ta državni stvor obdržati.

V takem smislu se glasi poročilo, ki ga je prejel ta turek neki chikaški list od svojega poročevalca nekje iz Evrope. Kot trdi to poročilo, so razmere na Hrvaškem tako neurejene, da se novi kralj, italijanski spoletski vojvoda, niti ne upa, stopiti na zemljo svojega kraljestva in se mu nič ne mudi, da bi prišel tja na prestol. Kakor se trdi, k tem nemirnim prispevajo tudi Italijani sami, in sicer na ta način, da nič ne podvzamejo, da bi se razmere tam uredile, očitno pričakujejo, da jim bo na ta način mogoče, deželo enostavno priključiti Italiji, češ, da drugače ne bo izgledov za mir v njej.

Kot trdijo poročila, nima "poglavnik" Pavlič s svojimi "ustaši" niti 15 odstotkov ljudi za seboj. Drugi se, ali ne zmenijo za "novi red" in niti najmanj ne sodelujejo z njim, ali pa se direktno bojujejo proti njemu. Na vseh koncih, zlasti pa v gorati Bosni, se pojavljajo guerila čete, ki jih vlada z vsem svojim zatiranjem ne more udušiti. Kakor se trdi, se red najbrž ne bo mogel drugače upostaviti, kakor s tem, da stopi v vlado dr. Maček. Ta pa, ki stanuje neke na deželi na svojem posestvu, o kakem takem koraku niti slišati ne.

Isto poročilo govori, da se v tistem delu Slovenije, ki so jo zasedli nazivji, ponemčevalni proces z vso naglico izvaja. Napisi na ulicah in na prodajalnah so se morali premeniti v nemško. Mnogi Slovenci, zlasti verski voditelji, so bili prisiljeni, da so odšli nekam na jug. V tistem delu, ki ga je zasedla Italija, so oblasti nekoliko strpnejše ter so dovolile napise v obeh jezikih; tudi uprava ni pri njih tako stroga.

"V" KAMPANJO PODVZELI TUDI V AMERIKI

New York, N. Y. — Nevidna armada, ki se je na pobudo angleške propagande organizirala na evropskem kontinentu pod značko "V," da se z njo mobilizirajo evropski narodi k odporu proti nazijem, se uvaja tudi na ameriški kontinent. Razine organizacije za pomoč Angliji so podvzele kampanjo za njo ter razširjajo gumble in znake z "V," ter tudi drugače vzpodbujajo Amerikance, naj uporabljajo črko ob vsaki priliki.

Iz stare domovine

Z osuševanjem močvirnih zemljišč so v okolici sv. Jurija na Štajerskem pridobili že lepe komplekse rodovitne zemlje. — Smrtna kosa. — Še druge vesti iz domovine pred vdorom nemških čet v Jugoslavijo.

Osuševanje zemljišč v okolici sv. Jurija

Sv. Jurij ob juž. železnici. — Dolina Voglajne in potoka Sloma v okolici Sv. Jurija je močvirna in podvržena pogostim poplavam. Vendar je pa zemlja, ko je enkrat osušena, prav rodovitna. S prvim osuševanjem so pričeli na posestvu prve slovenske kmetijske šole na Štajerskem v letih 1912-13. Izvedel jih je prvi šolski ravnatelj sedaj že pokojni Ivan Bele, ki je osušil večino zemljišč okrog zavoda. Pozneje se je izkazala potreba po regulaciji Sloma in Voglajne, kar je bilo izvedeno v letih 1927-29 in pozneje od leta 1932-38. Tako je kmetijska šola pokazala, kako se dajo nerodovitna močvirna zemljišča spremeniti v rodovitna. Zal pa okoliški kmetje temu vzgledu niso sledili, četudi so dolga leta opazovali uspeh izboljšave na bogatih pridelkih zavoda.

Sele leta 1937 se je upravi šole posrečilo pridobiti 6 kmetov, sosedov za osuševanje svojih zemljišč in je bilo tedaj osušenih nad 10 ha njiv in travnikov. Prihodnje leto 1938 je bilo v bližini šole drenažiranih nadaljnjih 4 ha kmečkih zemljišč, v št. Vidu nad Grobelnem pa 3 ha. Istočasno je bil na šoli prirejen 6 tedenski drenažni tečaj za izvežbanje predelavcev za drenažiranje in druge melioracije.

Večina teh drenaž je bila izvedena ob banovinski cesti, ki pelje v Grobelno, zato so mi-moideči kmetje opazovali, kako se to delo izvaja in koliko vode odteka že iz navidezno suhe zemlje. Sedaj šele so spoznali koristi osuševanja. Zato so se začeli priglasevati čim dalje v večjem številu s prošnjami, da bi se tudi njih močvirna zemljišča osušila.

Toda zanimanje kmetov za osuševanje zemljišč se ni omejilo samo na okolico Šent Jurja, oziroma kmetijske šole, ampak se je širilo tudi izven tega okoliša. Tako so se pri-glasili posestniki iz št. Vida pri Grobelnem, iz Črnočic, iz Nove vasi in Dramelj, ki bi vsi radi osušili svoje travnike. Vsako leto se je delalo na tem, enkrat več, drugič manj, kakor imajo pač vodno-tehnični organi več ali manj časa za izmerjenje naprav in izdelavo načrtov. Letos so bile v načrtu drenaže, ki bi se izpeljale v Črnočic, Slivnici in Dramljah. Tako bi od leta do leta več nerodovitne zemlje postalo rodovitne in dohodki kmetij bi s tem tudi narasli. Dosedaj imamo v tem okolišu z drenažami osušenih nad 40 ha kmečke zemlje, ki so last samo malih kmetov.

Veliko pa je še mokrega sveta, ki se danes ne da še izsušiti, ker tega ne dopušča potok ali reka, ki se vije v kriv-

ljah po dolini in, ki ob vsakem malo večjem naliivu poplavlja svet, ob katerem teče.

Nesrečen prepir

Soseda Alojz Dokl in Ženika pri Gornji Radgoni in Jurij Sečerko sta se sovražila na smrt zaradi obmejnih sporov. Drug drugega sta tožila zaradi motenja posesti in oba sta bila že tudi nekajkrat kaznovana zaradi dejanskih napadov in poškodb, ki sta si jih prizadejala. Sečerko je pred leti celo streljal na Doklovo ženo in jo poškodoval. Potem sta se spet nekaj sporekla in Dokl je vrgel v soseda Sečerka kos opeke. Ta se je doma iz jeze napil šmarnice in vzel staro lovsko puško, ki se polni še spredaj pri cevi, ter šel pod okno Doklove hiše. Skozi roso okna je zagledal soseda, ki je sedel pri peči. Dobro je pome-ril in sprožil, nato pa odšel domov in hotel napraviti samomor. Kakor sam trdi, pa je bil tako pijan, da tega ni mogel več storiti. Posestnik Dokl je bil seveda takoj mrtev, saj je dobil okrog 50 svinčenih zrn v glavo. Jurij Sečerko je bil pred okrožnim sodiščem v Soboti obsojen na 15 let ječe.

Na cesti je umrla

Šestdesetletna kočarica Frančiška Kozlovčar iz šenjanške fare na Dolenjskem je šla v spremstvu svoje hčere v bolnišnico. Med potjo na vlak jo je na cesti pri kolodvoru Mokronog-Bistrica zadela kap in je umrla. Pripeljali so jo v št. Rupert in jo tam položili v mrtvašnico kjer je bila do pogreba, kateri se je vršil na šentuprskem pokopališču.

Dva vodnjaka

Iz Sv. Križa pri Litiji poročajo, da se letošnjo pomlad pričeli graditi kar dva vodnjaka in sicer v Sv. Križu in v Moravčah, kjer so zajeli zdrav in močan vrelc žive vode. — Električna, tako poročajo dalje, pa v naši dolini še ni zasvetila, dasi jo prebivalstvo že dolgo časa željno pričakuje.

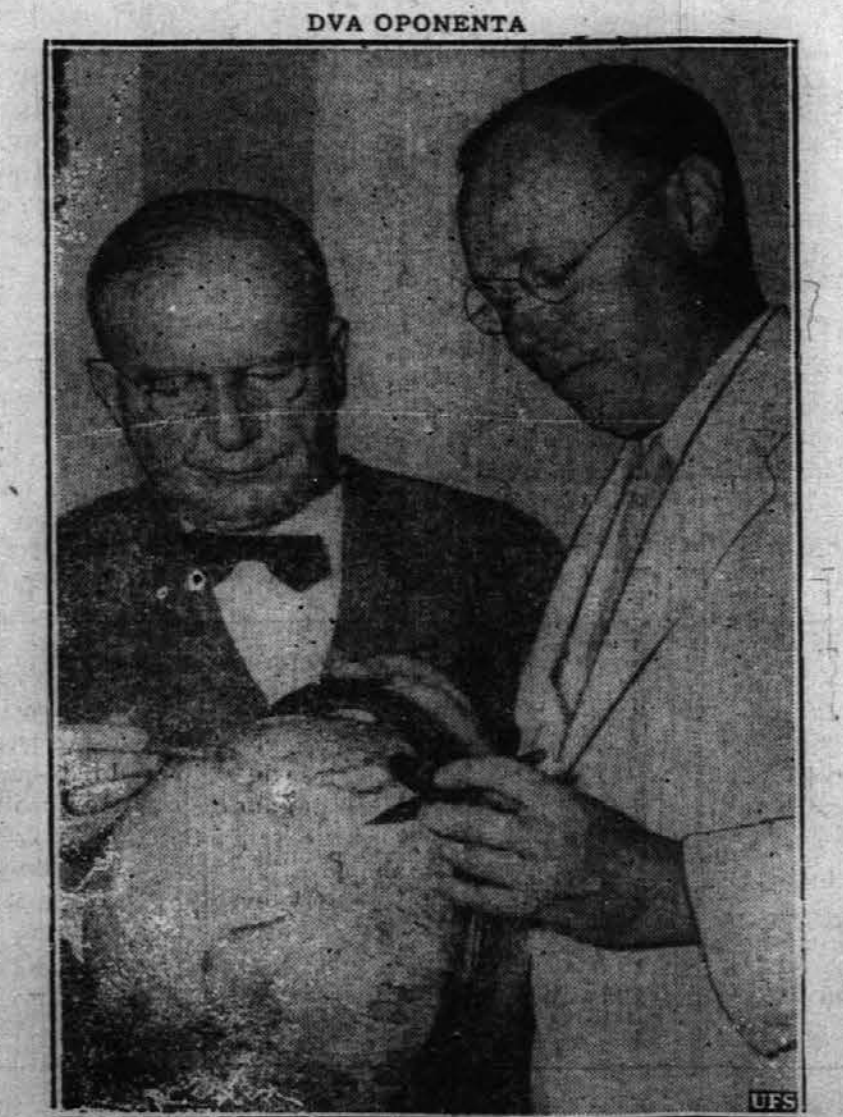
Smrtna kosa

V Ljubljani je umrla Angela Deleja, zasebnica stara 54 let. — V Rožni dolini (Ljubljana) je umrla Marija Kiefer, rojena Lapornik, vdova uradnika stara 56 let. — V Mariboru je umrl Dr. Teobald Zirnagst, zdravnik.

Velika tatvina

Celjska policija je aretirala 36 letno Heleno K. in 30 letno Marijo K., ki sta bili zapojeni pri nekem večjem podjetju v Gaberjih pri Celju in tam ukradli za nad 2000 dinarjev perila. Policija je vse ukradeno blago našla na njih domu.

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

Med najbolj ostrimi nasprotniki proti vsemu, kar bi utegnilo voditi Ameriko v vojno, sta dva senatorja, ki ju kaže gornja slika, ko študirata globus. Na levi je Burton Wheeler iz Montane na desni Robert Taft iz Ohia.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscription
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopolni važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnem, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldna. — Na dopise listu se ne odgovarja. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Ali se ameriški Slovenci zavedamo svoje dolžnosti?

(Dalje)

"Amerikanski Slovenec" je že opozoril Slovence v Ameriki, da je potrebno in skrajno važno, da se zganemo in započnemo z odresilno propagando. Prvotno smo mislili le bolj na zaslužene kraje, ki so bile dosedanje zasedbe pod Italijani in Nemci. Toda novejši razvoji pa kažejo, da bo potrebna prav intenzivna propaganda tudi za odrešenje sedaj zasedenih krajev. Nemci dokazujejo z mogočno propagando, da je Štajerska že od nekdanj nemško ozemlje. Italijani dokazujejo isto, da je bila ta zemlja njihova še iz rimskih časov in časov Benečanov. Mi Slovenci sami se pa ne zganemo, da bi v svetovni javnosti niti zavrili te trditve in skušali uveljaviti svoje upravljene zahteve.

Mi se čutimo v vesti dolžni, da opozarjamo vse slovenske voditelje in vse slovenske ljudi v tej svobodni deželi Ameriki na to nujnost, ki zahteva takojšnje akcije od vseh ameriških Slovencev, neglede kakšnega političnega naziranja je kdo, da se začne z vso mogočo intenzivno propagandno akcijo, da se dopove vsem vodilnim osebnostim, ki vodijo tečajno demokratske države in vsem onim, ki bodo kumovali bodočemu miru po tej krvavi borbi, kaj in kdo smo Slovenci in kako daleč segajo meje naše svete slovenske zemlje.

Opozarjati so nas začeli celo drugi, kakor vidite iz včerajš ponatisnjene članka. Pričakujejo od nas akcije za našo lastno propagandno obrambo in če se na vse to Slovenci ne bomo zganili niti ne započeli s kako akcijo, potem bo to znamenje in odgovor: ne zanimamo se, ne volje in ne navdušenja nimamo. Ali naj bo naš odgovor res tak? Nikakor ne! Predramiti se moramo in storimo vse, kar je v naši človeški moči. Pokažimo svojo narodno zavednost. Pokažimo Italijanom in Nemcem, da ameriški Slovenci kot ameriški državljani globoko čutimo s svojimi brati in sestrami onkraj morja in da ker oni zdaj ne morejo govoriti, ker sta jim dala na usta ključavnice Hitler in Mussolini, govorimo zdaj mi mesto njih in to na ves glas, da nas čuje ves kulturni demokratski svet.

Pisana beseda je močnejša od bombnikov in topov. Zemlja, polja, mesta, trge, vasi in stavbe našemu narodu lahko razbijejo, lahko jih preganjajo in zatirajo sedaj, ko so s svojo nasilno barbarsko vojsko zasedli miroljubno slovensko zemljo, toda slovenskih sinov in hčera v svobodni Ameriki ne morejo doseči in mi tu lahko govorimo, svobodno dokazujemo svete pravice slovenskega ljudstva do slovenske zemlje. Naša pisana beseda objavljena v knjigi lahko poroma do vsakega ameriškega in angleškega postavodajalca v parlamentu, kongresu, senatu, do vsakega ministra in člana vlade, do vseh zastopnikov raznih vlad, ki gostujejo zdaj v Angliji. Do vseh uplivnih ameriških in angleških publikacij in taka akcija bo veliko bolj učinkovita, kakor so učinkovite bombe, ki padajo iz nemških bombnikov, ker te razbijejo in uničujejo in ustvarjajo odpor in sovraštvo proti onim, ki jih sipljejo iz zraka. Dobra učinkovita propagandna knjiga, pa gre do srca, do razuma in v vsakem pravičnem srcu najde sočutje in to je kar naš mali slovenski narod tako nujno potrebuje, sočutja in poštenih src, ki mu naj pri ustvarjanju novega miru v svetu pomagajo upostaviti nazaj njegovo svobodo ter odrešiti vse one, sto in sto tisoče bratov in sester, ki so zadnjih 23 let zdihovali in še zdihujejo v strašni sužnosti pod Italijo in Nemčijo.

V velikem zgodovinskem času se nahajamo. "Amerikanski Slovenec" se zaveda globoko te velike važnosti. Zato resno opozarja na to nujnost vse voditelje in vse slovenske ljudi v tej svobodni zemlji, da se skupno dvignejo in gredo složno na delo za svojo ljubo drugo staro domovino ter predložijo svetu njene svete pravice do svobodnega življenja in svobode na svoji slovenski zemlji.

"Amerikanski Slovenec" je na proslavi svojega zlatega jubileja 30. marca t. l. po odboru proslave predložil tudi Resolucijo in Apel, ki je bil na sestanku soglasno sprejet in nato poslan na predsednika F. D. Roosevelta,

katerega prejem je njegov tajnik uradno potrdil, da bo predložen predsedniku in po danih možnostih upoštevan. Apel prosi predsednika naj ne pozabi Slovencev pod Italijo in Nemčijo. To je bil v teh nujnih časih prvi te vrste apel. Poslan je bil z namenom, da informira predsednika Združenih držav o slovenski žgoči srčni boli, ki jo ne moremo pozabiti ne preboleti, ko so pred 23 leti tako kričevno odrezali toliko lepe slovenske zemlje ob sinji Adriji našo Primorsko in Goriško in na severu našo lepo Koroško. Dober teden za tem, se je našim stoletnim sovražnikom in zatiralcem zahotelo še več slovenske zemlje. Njihove barbarske armade so zasedle vse slovensko ozemlje. Slovenija danes je, kakor uboga uropana devotka v sužnosti. Zdaj je naša naloga še toliko večja, zdaj se zahteva od nas še toliko več. In mi ameriški Slovenci smo edini, ki moremo kaj napraviti v prilog svoje stare domovine.

Ne pozabimo, da na nas ameriške Slovence ne gleda samo proseče uboga stara domovina, marveč gledajo tudi premnogi Američani in drugi. Ti gledajo na nas še s posebnim zanimanjem, češ, ti so na prostem, svobodni, ali se bodo kaj oglasili v prilog svoje stare domovine, ali ne. In Američani že od nekdanj sodijo priseljence: dober sin svoje matere domovine, je tudi dober član nove domovine. In Američani velikodušno spremljajo in pomagajo vsako gibanje malih narodov v prizadevanju za pravico, svobodo in demokracijo. Vse ugodnosti imamo, le treba je nam tudi nekaj dobre volje, navdušenja in odločnosti. Te pa menda ameriški Slovenci še nekaj imamo. Imeli smo jo še ob vsaki taki priliki, ali bi jo naj ne imeli zdaj? Bilo bi nekaj narobe z nami, če bi jo ne pokazali zdaj.

(Konec prih.)

O TEM IN ONEM IZ SOUTH CHICAGO

So. Chicago, Ill.

Po par tednih molčanja naj se spet malo oglašim iz naše naselbine. Prvo, kar bom povedal je to, da se v letošnjem mesecu juliju nič preveč ne potimo. Dosedaj smo še vselej rekli, ko je pritisnil kakšen dan med letom vročina, da je vroče kakor meseca julija. Od sedaj naprej ne vem če bomo še tako rekli, vsaj ne o letošnjem juliju, kajti vs. Jakob se bliža z naglimi koraki, pa razum par dni, nam ta mesec vedno pihihajo hladne, še prehladne sapice, zlasti ob večerih, sem od michiganskega jezera. Če bo še drugi mesec tako držalo, res ne bomo mogli pritoževati nad poletno vročino. Sicer pa, bomo že še videli kakšno, če bomo živeli. — Ker sem že omenil vreme, naj še o delu nekaj rečem, kajti to dvojje gre skupaj, kakor sami vidite, če prebratemo dopise iz naših slovenskih naselbin. V dopisih iz farmerskih naselbin boste vedno brali, da imajo farmarji v poletnih mesecih veliko dela. Sedaj je dela tudi pri nas v So. Chicagu, ki je nekako industrijsko središče, na pretek. Vse tovarne, največ je seveda železnih, so v polnem obratu, kakor že niso bile leta in leta. Pa tudi druge industrije obratujejo s polno paro, tako da lahko vsak dobi zaposlitev, če je le zdrav, dovolj star in če ga veseli delat. Se pa vidi, da je narodno obrambni sistem prinesel delavcem veliko dela, z delom pa seveda tudi nekoliko poviška v plači, dasi bi si mnogi želeli še kaj več, kajti cene raznim potrebščinam so se neprimerno bolj dvignile,

kot so se pa povišale plače. Vendar pa lahko rečemo, da je prosperiteta v polnem teku. Koliko časa bo tako, pa ne moremo povedati.

Kakor že veste, je naš guverner za državo Illinois znižal prodajni davek od treh na dva centa. To smo sploh pričakovali, saj je ob volitvah celo nekaj namignil, da ga bo na nekatere produkte, zlasti farmarske, celo odpravil, pa ga menda le ni, ker če grem kupiti ca 25c sadja, moram še vedno šteti namesto "kvodra" 26c. S tem znižanjem so ti, ki na veliko kupujejo za nekaj centov pri dolarju na boljšem, ti pa ki le po malem kupujejo, med katere moram tudi sebe prišteti, pa prav nič ne prihranijo, kajti prodajni davek se računa že od 15c naprej in če kupiš stvar za 15c, moraš že plačati 16c, prav tako, kot je bilo poprej. Sicer pa o tem ni prav nič vredno jamrati, kajti s tem se stvar ne bo prav nič izboljšala. Če hočeš stvar imeti plačati, če nočeš plačati, je pa nikar ne kupi. "Cigaretarje" je pa illinoiški guverner najbolj pritisnil, ko morajo sedaj za vsak zavojček te dišeče, (mnogi, ki jim tobakov dim ni všeč, pravijo smrdčice) traviče mora kadilec sedaj šteti dva centa več in to na vse zadnje le niso mačje solze, cela dva centa več za deset cigaret. Nekateri so objubljali, da bodo prenehali s cigaretami in bodo začeli kaj drugega, drugi so si, preden je prišla določba poviška v veljavni nabavi zaloge za nekaj tednov naprej, nekateri pravijo, da bodo kupovali cigarete v Indijani, ki je komaj nekaj blokov od tu, največ je pa takih, ki mirno od-

šetejo tista dva centa in brezbržno puha dim "božje trave" v zrak, ne meneč se za cel svet.

Drugače pa tukaj živimo še precej mirno naprej. Tu pa tam malo pokramljamo o vojni in kadar časopisi prinesejo vest, da so jih Nemci dobili po svojih buticah se vsekako malo bolj zadovoljno nasmehujemo, kot pa takrat, ko pravijo, da so jih Rusi dobili. Sicer pa, kdo bo verjel vsem časopisnim in radijskim sporočilom. Že več kot teden nazaj, ko to pišem, so Nemci nekaj klobasali, da so že pred vrati Kijeva, Lenjingrada in Moskve, pa še sedaj niso prišli skozi ta vrata. Morajo biti precej debela in močno zastražena. Ruski medved pač rad dremlje in kima, toda sedaj so ga vsekako malo preveč razdražili, da brca, grize in tuli na vse kriplje in dela celo nemškimi "blicarjem" preglavice. Če se bodo Rusi še nekaj tednov tako dobro otepali nemškimi blicarjem, bo moral Hitler gledati, kam jo bo mahnil, da bo premišljeval svojo žalostno usodo. Saj zato menda pusti Švico pri miru in je ne podjarmi, da bo, ko bo zanj vsega konec, imel kam pribžati, kajti drugje na celem svetu nima kje pristati in še tam ne vem, če ga ne bodo preveč pisano gledali, ker jim je že parkrat zagrozil, da naj bodo pridni, da jih ne doleti usoda toliko drugih evropskih narodov in dežel ter držav, vendar se je premislil, češ, Švica mi itak ne uide, ko odpravim z vsemi ostalimi in če se mi ne posreči, bo pa le dobro pribžati, kot je že bila za toliko modernih grešnikov. Ne mislite, da je Hitler morda pustil Švico še pri življenju zato, ker se je morda bal njene armade. Ves od muh je ta Hitler, pa ne od neumnih, pač pa od prebrisanih in dobro preračunanih, pa se zgodi, da se tudi najzanesljivejši računar zmoti, le večni Računar, ki je zvezdam pota določal in urejal, se v svojih računih ni motil, da še sedaj dasi tisoč in tisočletja, in milijon letja še vedno gredo po istih od njegove modrosti določenih potih in se ne zmotijo niti za tisočinko sekunde, ker če bi se, bi že zdavneje ne bilo ne naše zemlje, ne sonca, ne zvezd in ne nas. — Upajmo torej, da se je Hitler v svojih računih precej zmotil in vsekako malo preveč na široko zazijal, ko je hlastnil po ruskem medvedu. No in da mu bo še malo bolj vroče, mu je začela nagajati še neka "V" armada, nekaki petokolenci bi jim lahko rekli, črvi v njegovem lastnem telesu in lahko pride od tega, da ga bodo ti "V" črvi zgizili in ugonobili. Saj ste že brali v raznih zgodovinskih in na pol zgodovinskih knjigah, da so razne motge in trinoge, ki so le že preveč nedolžne krvi prelili, začeli gristi črvi pri živem telesu. Kaj lahko je, da so ta "V" armada ti skrivnostni črvi, ona v raznih prerokbah, katere ste morda brali, napovedana kuga, ki bo upropasti Hitlerja in njegovo "vsemočnost", da le ne bo GERMAN UEBER ALLES kot to Nemci gonijo že desetletja in

desetletja in sanjajo o nekaki nadvladi nad celim svetom, ampak da bodo kar lepo mirno čepeli v zapečku in premišljevali usodo svoje oholosti. Bog je pravičen in vsako bo za svoja dela sto in tisočkrat preplačan, tako za dobra kakor za slaba. — Menda bo kar dovolj za enkrat o teh svetovnih homatijah.

Če pogledate naslov dopisa, sem hotel povedati o tem in onem iz naše naselbine, pa sem tako daleč zašel. In ko pogledam na te počekane papirje, jih je že toliko, da moram za danes s pisanjem kar nehati. Namenil sem se sicer omeniti nekaj važnejših prireditve, ki smo jih in jih bomo še pri nas imeli, pa me je ta preteti Hitler zavozil v stran, da mora vse to čakati prihodnjega dopisa. Vendar moram za sedaj še to povedati, da je zadnjo nedeljo bil tukaj na obisku pri svojem stricu Mr. Frank Juvanciču njegov nečak Raymond Juvancič iz Girarda, Ohio, ki je prav fest fant, da sem bil še jaz vesel, ko sem ga videl. Ampak to ni ravno najbolj zanimivo. Zanimivo je to, da je fant tako dobro govoril slovensko, da sem se mu čudil. Bil je že enkrat tukaj, in ker sem ga poznal, sem ga pač ogovoril v moji polomljeni angleščini. Fant pa, ne bodi len, mi pravi: Kaj boš, kar po slovensko povej, saj smo Slovenci, kaj ne! No in vidite, to mi je bolj všeč, kot bi mi podaril pet dolarjev. — In še to je fant omenil, da se mu čudno zdi, da tukajšnji "bojsi" ne znajo slovensko. Oprostil sem se, da tukaj pač nimamo slovenske šole, pa je rekel, da je tudi pri njih nimajo. Povdaril je pa: Kaj ni zadosti, da znajo mati in oče slovensko, saj se od njih vendar največ naučijo. Jaz ne bom temu nič več dostavljaj, kar sami premišljuje in si na to odgovorite ...

Novinar

IZ KANADE SE OGLAŠAJO

Hamilton, Canada

Gotovo bodo ljudje marsikje že mislili, da nas ni več med živimi. E, pa še kaj dobro se nam godi in pa, živimo sami za se. Tukaj v Hamiltonu, vse šape dobro obratujejo. Nekateri možki so zaposleni poosem ur doma. osem pa v šapi, da niti nimajo časa za potrebni počitek. — Seveda, me ženske pa nismo tako "bizi", kakor so možki. Dostikrat se pa zgodi, da je večerja še v "štoru", ko bi morala biti pač že na mizi. Pardon, malo sem preveč sama čez sebe napisala. Nikar pa ne mislite, da sem samo jaz taka, — mnogo jih je. Seveda, ženske se rade malo pobahajo, potem je pa vse narobe.

G. urednik, pošiljam vam naročnino za Amer. Slovenca. Vsakemu zavednemu Slovincu bi ta list iz srca priporočila, ker če se meni tako dopade, se bo prav gotovo dopadel tudi tistim, ki ga še nimajo, če si ga sedaj naroče. Le naročite si ga rojaki, pa boste videli, da sem resnico zapisala. — Pozdrav vsem čitateljem, zlasti še naročnikom tega lista.

Naročnica

Dogodki

mail Slovenec po Ameriki

Smrtna kosa v Jolietu

Joliet, Ill. — Tukaj je preteklo soboto 19. julija umrl v bolnišnici sv. Jožefa Frank Pucel iz 1005 Hacker Ave. Zapuša dve hčeri; Louise in Marie ter mater Mrs. Arbanas. Pokopan je bil preteklo sredo 23. julija iz Težakovega pogrebnega zavoda v slovensko cerkev sv. Jožefa in od tam na slovensko pokopališče sv. Jožefa. — Naj počiva v miru, prizadetim sožalje!

Nov grob v Clevelandu

Cleveland, O. — Tu v Glenville bolnišnici je zadnji petek 18. julija izdihnila svojo dušo Mary Sintič, rojena Zulich, iz Avalon Rd., v starosti 67 let. Prej je stanovala v Euclidu. Doma je bila iz Črneče vasi, fara Sv. Križ pri Kostanjevici na Dolenjskem in je prišla v Ameriko pred 34. leti. Zapuša soproga Antona, štiri hčere, tri sine in sestro v North Baddock, Pa. Pokopana je bila iz cerkve sv. Kristine na Calvary pokopališče v torek 22. julija. — R. I. P.

Bolniki v Pueblo

Pueblo, Colo. — Mr. Ivan Primož je precej nevarno zbolel in se nahaja v bolnišnici. Prijatelji mu žele, da bi skoro okreval in se povrnil zopet domov! — Na bolniški postelji se nahaja tudi Mrs. Rose Lesar in je tudi morala v bolnišnico. — Tudi njej žele prijatelje skorajšnjega okrevanja in vrnitve na dom!

Poroka

Barberton, O. — V cerkvi Presv. Srca Jezusovega se je dne 19. julija poročil Mr. Joseph Vidrigar, z Miss Mildred Lukežič. Poročni obredi so se izvršili s slovesno peto sv. mašo, katero so darovali naš č. g. župnik Rev. M. Jager. — Prijatelji želijo mladima zakoncema vso srečo in blagoslov!

Še en grob v Jolietu

Joliet, Ill. — V tukajšnji St. Joseph bolnišnici je preteklo soboto 19. julija preminel Albert Culik, v starosti 34 let. Zapuša soprogo Marie, roj. Young, dve hčeri, starše Mr. in Mrs. Frank Culik, tri brate: Franka, Antona in Johna ter pet sester: Mrs. Mayme Laurich, Mrs. Anton Skoff, Mrs. Frances Kalcic, Mrs. Karolina McGuckin in Mrs. Bertha Gregory ter več drugih sorodnikov v Jolietu. Dalje zapuša teti Mrs. Katarino Colarič v Rockdale, Ill. in Mrs. Barbaro Matiched v Montani ter dva strica, enega v Jolietu, enega v Hesperia Michigan. Pokopan je bil iz slovenske cerkve sv. Jožefa zadnji torek.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radijsko uro od 9. do 10. ure dopoldna na WGES postaji, 1360 kilocycles.

REŠEN. — TODA VJET

(250)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

AS THE TREE CRACKED, THE TERRIFIED TOMMY FELL TOWARD THE RAVENOUS BEAST.

THEN A WHIRL OF WIND BLEW THE BROKEN SAPLING AGAINST A LONE TREE AND HELD TOMMY FAST.

HE WAS SAFE — BUT ALSO HE WAS TRAPPED FOR SOONER OR LATER HE MUST DESCEND.

AND THE LIONESS TOOK UP HER VIGIL BELOW — WAITING — WAITING —

Ko se je drevo začelo lomiti, je deček padel proti požrešni zverini.

Tedaj pa je močan piš vetra zanesel šibko drevesce nasproti debelemu samotnemu drevesu, h kateremu je Tommyja krepko pritisnil.

Tommy se je debelega drevesa krepko oprjel. Bil je sicer rešen, toda onem vjet, kajti prej ali pozneje mora vendar z drevesa.

In lev se je postavil spodaj na strano ter čakal — čakal —

POROČILA IZ VOJNEGA DEPARTAMENTA

Rezervni častniki letalskega kora pozvani v aktivno službo

Vsi rezervni častniki letalskega kora so bili te dni pozvani v aktivno službo razun onih častnikov, ki so zaposleni v civilu pri takem poslu, ki je nujen potreben v obrambnem programu, bolj, kakor njihova vojaška služba. Vsi drugi so pozvani v službo.

Pozivi so bili razposlani vsem in okrog 1. avgusta se pričakuje, da bodo vsi razpoložljivi častniki že v službi. Dodeljeni so onim enotam, za katere so najboljše kvalificirani po njihovem vojaškem traniranju in po raznih izkušnjah v civilu. Število teh častnikov se ne objavlja.

Knjižica o najnovejših taktikah vojskovanja

Vojni departament je te dni izdal zanimivo knjižico, ki daje pojasnila in vpogled v najnovejša taktika v vojskovanju, ko o vojskovanju v džungli, v krajih večnega snega in v puščavah. Posebna poglavja razpravljajo o parašutistih, potem o izkrcavanju čet po zraku, o gverilski vojski (napadanje iz zased in skrivališč), bojevanje proti tankom, obrambo proti padalcem iz letal, itd. Nova knjižica ima 280 strani. Predgovor je napisal knjižni G. C. Marshall. Na strani 162. razpravlja o tankih in protitankih. Opisuje boje in napade, ki se jih začne v masah, z veliko hitrostjo in silo, ki ne sme dovoliti ne dati sovražniku nobenega časa ne prilike, da bi se organiziral za odpor. Ves na-

pad je treba pripraviti s sodelovanjem drugih sodelujočih enic. Taki napadi rodijo hitre uspehe, demoralizirajo sovražnika in prinesejo odločilne rezultate. Knjižica opisuje vse vojaške zadeve in je zelo zanimiva. Ta knjižica se dobi pri Government Printing Office, Washington, D. C., za 35c.

Uprava vojske uvaža varnost na pravila za promet težkega orožja

Za vojaško upravo Združenih držav so nastali pravi problemi za promet težke voje opreme, posebno za mehanizirane in motorizirane oddelke armade. Mnogo se prevaža topove težkega kalibra, kakor tudi razne komade, ki se potem na gotovih mestih sestavljajo. Zato je bil osnovan v oddelku, ki oskrbuje stanovanje in drugo oskrbo za vojake poseben prometni oddelki, ki se imenuje Commercial Traffic Branch. Za promet na železnicah in cestah so določena posebna pravila, da se tako omogoča najhitrejši promet vseh raznih stvari.

Vojaška oblast ne kupuje človeških las

Vojni departament naznanja, da vojaške oblasti ne kupujejo človeških las. To naznanilo je objavil vojni urad, ker je nekdo razširil vest, da vojaške oblasti kupujejo človeške lase od plavalcev, ki jih uporabljajo pri izdelavanju nekakih instrumentov. Vojni departament odgovarja, da ni res, da bi vojaške oblasti kupovale take lase.

Z LETNEGA JUGOSLOVANSKEGA SLAVLJA PRAZNIKA

AMERIŠKE NEODVISNOSTI V LIBERTYVILLE

Dne 4. julija se je vršilo letno jugoslovansko ljudsko slavlje praznika ameriške neodvisnosti v Libertyville, Ill., na prostorih srbskega samostana sv. Save. To praznovanje je dobilo letos še posebno pomembnost radi obstoječih razmer po svetu. Udeležilo se ga je približno 10.000 Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so prišli domala iz vseh držav srednjega zapada. Dokaj jih je bilo tudi tam z daljnega vzhoda, juga in zapada pa nekaj gostov še celo iz Kanade.

Med drugimi odličnimi gosti sta se udeležila tega ljudskega shoda pod milim nebom ameriški poslanik za Belgrad velesp. Arthur Bliss Lane in ekscelencja dr. K. Fotič, jugoslovanski poslanik v Washingtonu, kot častna gosta.

Velesp. Arthur Bliss Lane si je pridobil srce vsakega Jugoslava po človekoljubnosti, sočutnosti in požrtvovalnosti, s čimer vsem so si on, njegova družina in njegovo osebje po vseh svojih močeh prizadevali pomagati Jugoslovanom sploh in prebivalstvu mesta Belgrada pa še posebej meseca aprila letos med barbarskim nemškim napadom in neposredno potem.

Velesp. Arthur Bliss Lane je uradno še vedno ameriški poslanik za Jugoslavijo. Ob tej priliki je imel govor, ki so ga navzoči nestrno pričakovali, z veliko pozornostjo poslušali ter navdušeno pozdravili. Zastran tega dejstva in pa z ozirom na to, da je moral imeti vsaka beseda, ki jo je izrekel v takšni lastnosti, odobrenje državnega oddelka Združenih držav ameriških, dobijo njegove izjave še posebno značilnost in so kar največjega pomena za uradno Jugoslavijo, a še vse boli pa za vsakega ameriškega državljanja na jugoslovanskega pokolenja.

GOVOR AMERIŠKEGA POSLANIKA ZA BELGRAD VELESP. ARTHURJA BLISSA LANE, podan na dan ameriške neodvisnosti, 1941, na jugoslov. ljudskem shodu v Libertyville, Ill.

"Ko obhajamo mi v tej deželi danes obletnico izjave ameriške neodvisnosti, mi prihaja v spomin to, da se je vršila šele pred 14 tedni na petek 28. marca zahvalna služba črvoja v belgrajski pravoslavni katedrali. Tega cerkvenega shoda je se udeležil Nj. Vel. Kralj Peter II., potem general Dušan Simović, ki je bil imenovan za ministrskega predsednika prejšnji dan, nadalje člani vlade in pa celokupni diplomatski zbor. Jaz sem stal nasproti Kralju Petru skozi celo opravilo in njegovo možato obnašanje pa njegova skromna dostojanstvenost, to oboje je napravilo namagočen vtis. Tisto cerkveno opravilo se je vršilo v proslavo izjave jugoslovanske neodvisnosti. Ali čeprav je imela fizična neodvisnost 27. avgusta, segajoča z dne 27. marca sem, le kratko življenje, duh svobode, ki je zaplaval tisti dan, bo živel nadalje.

Navdušenost srbskega naroda nad tem, da more dati duška svojim mislim in željam, česar ni mogel delati več dolgih let, je bila tako samonikla, da ni mogel nihče dvomiti o njeni iskrenosti. To ni bilo nekaj takega, kakor je prisiljeno ploskanje, s katerim se po totalitarnih deželah pozdravlja kak diktator ali eden njegovih ljudi. Bila je živa izrazitev duše srbskega naroda — izrazitev svobode in duševne prostosti.

Tisti, ki so se dali zapeljati celo v vero, da je jugoslovanska vlada generala Simovića nalašč izzvala vojno, naj si za-

NERODEN PRISTANEK

Pilot nekega aeroplana je v Los Angeles, Cal., nedavno pristal s svojim letalom na dokaj neprilipnem kraju. Namesto, da bi se bil vsedel z njim na letališču, ga je zapeljal v streho neke hiše in gornja slika kaže položaj po tem dogodku. K sreči ni bil nihče resneje poškodovan.

pomnijo, da si je vlada, kolikor je meni znano, po vseh človeških močeh prizadevala odvneti konflikt. Čeprav je bila privrženost prejšnje jugoslov. vlade trojnemu paktu nad vse zoprna domoljubnim Srbom, Hrvatim in Slovencem, ni vlada generala Simovića zavrgla te pogodbe, ki jo je podpisala prejšnja vlada.

Ne samo to, da je mislila vlada generala Simovića častno izpolniti obveznosti te pogodbe, nego ona je tudi storila vse, kar ji je bilo mogoče storiti, da bi odvrnila odprt zlom z Nemčijo. Jugoslovanski zunanji minister g. Ninčić je poklical nemškega poslanika in po njegovem odhodu v Berlin nemškega odpravnika na zunanje ministrstvo z namenom, da bi se poravnala vsa nesoglasja, ki bi mogla nastati vsled izpremembe v vladi. Ni tist poslanik, niti odpravnik ni maral sprejeti tistega povabila. Da, še več. Poskusi jugoslovanskega poslanika v Berlinu, da bi tam govoril z odgovornimi uradniki, so takisto nalezli na zavrnitev. Kakor so dokazali poznejši dogodki, je dejstvo to, da ni nacijska vlada marala poravnati te zadeve izlepa. Hotela je kaznovati srbski narod za strašen zločin, ki je bil storjen, kakor je menila ona. Tisti zločin je bil to, da je bila postavljena vlada, ki jo je odobril srbski narod kakor tudi celokupno predstavništvo Hrvatov in Slovencev. Ali z drugimi besedami povedano, raba pravice, ki jo uživa vsako svobodno, demokratično ljudstvo. To je pravica, ki je v soglasju z načelom naše lastne izjave neodvisnosti in s tem, da imamo volitve za predsedništvo enkrat na vsaka štiri leta. Prejšnje jugoslovanske vlade ni izvolil narod, narodna skupščina je bila od-

pravljena in dežela ni odobrila vladne zunanje politike. Izvajanje demokratičnih pravic pa se ni v skladu s tako zvanim 'novim redom' v Evropi. Zategadelj je zadelo Belgrad, ki je bil javno oklican za odprto, nezavarovano mesto, najstrašnejše bombardiranje na dan šestega in sedmega aprila.

O podrobnostih tega bombardiranja, ki se je pričelo deset minut pred sedmimi zjutraj dne 6. aprila, je zadostno poročal ameriški tisk. Zato mi tega ni treba ponavljati. Rad bi pa rekel nekaj o samozatajevanju, požrtvovanju, prijaznosti in hrabrosti belgrajskega prebivalstva v tistih tragičnih dneh. Po nemški četivki je umrlo okoli petnajst tisoč ljudi v Belgradu med dvodnevnim bombardiranjem. Bombe so padale brez razlikovanja. Najsilnejši bombardma so na padalna letala izvedla na srce mesta, kjer ni bilo prav nobenih vojaških naprav. Stukova letala so se mogla spuščati skoro do tal, ker pač ni bilo noben obrambe, ter ubiti na tisoče nedolžnih ljudi, vtelevši ženske in otroke. Kakor je soditi po poznejših izjavah, so nacijski voditelji ponosni na ta junaški čin.

Slišal sem, kako se graja vlada generala Simovića zato, ker ni bilo mogoče dati učinkovitejšega odpora proti nemški armadi. Takšna kritika je po mojem mnenju neosnovana. General Simović in njegova vlada sta imela samo deset dni časa za organiziranje vojske in dežele na podlagi odgovornosti na razpolago. Prejšnja vlada je pripravila vojsko in deželo za politiko neodpornosti in dejanske predaje. Prav do-

bro je vedel general Simović, da bi vsak, čeprav zakonit korak, ki bi bil v navzkrižju z nacijskimi načrti, pomenil kruto kaznovanje — pa so vseeno rajši storili tisti korak, kakor bi pa sprejeli poniževalno usodo tistih dežel, ki so jo sprejele, ker niso imele moralnega poguma srbskega naroda. In s tem so dodali zopet eno slavno poglavje k slovesu srbske hrabrosti.

Ponosen sem bil, ko sem bil imenovan za poslanika v Jugoslaviji. Ali sedaj imam v sebi ponos, ki ga nikdar ne pozabim — ponosen sem na to, da sem videl na svoje lastne oči pogumnost, samozatajevanje srbskega plemena v enem najpretrseljivejših trenutkov vojne. Ko mi sedaj pravijo prijatelji, da bom po njihovem upanju pozabil, kar sem videl, jim odgovarjam, da ne maram nikoli pozabiti, kar sem videl — spomin na srbski pogum v trenutku, ko bi se bilo stokrat udobneje in mnogo laže uklo-niti, bo vsekdar v veliko navdihnenje meni in, kakor čutim, prav gotovo tudi ameriškemu ljudstvu.

Iskreno sem hvaležen škofu Dionisiju ne samo za to, da me je povabil semkaj v svoje goste, nego tudi za veliko pravico do tega, da sem spet med Jugoslavlani in morem govoriti z vami. — Hvala lepa!"

BOGOVI SO MORALI V ZAKLONIŠČA

Na Grškem so zgradili največja in najbolj trdna podzemna zaklonišča v vsej Evropi. To so velikanske kleti z debelimi betonskimi zidovi, ki so deset metrov pod zemljo in ki so njih stene debele po pet metrov. Toda te orjaške kleti niso zgrajene za ljudi, ampak za bogove. Določili so najpoglavnejša in najvažnejša umetniška dela grške umetnosti, ki so bila postavljena na prostem ali v odprtih ložah muzejev, da jih dajo v te proti nobi a m zavarovane kleti. Najprej so spravili pod zemljo velikanski kip Zeusa, nato Herme in Praksitela, nato je sledila Afrodita, potem so predejali obe božanstvi z reliefi iz Delhija, ki jima je še zdaj videti, kot da razpravljata o trojanski vojni. Zares je to pisana družba, ki je zbrana v tej kleti: Kentavri tekači in drugi marmornati kipi, navadni ljudje, marmornate umetnine, to so združene z vsemogočnimi bogovi. V te kleti so vzdane tudi jeklene omare za majhne, posebno dragocene umetnine; to so zlate vaze, dragocene čuše, pokali in druge dragocenosti iz zasebnih zbirk. Druge velikanske grške umetnine, to so stavbe kot tempelj Palade Atene in veliki Partenon ni moči zavarovati, ker stojijo na Akropoli, videti jih je daleč naokrog in le po srečnem naključju so ušle furijasti roki vojske.

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

KAKO JE DARLAN PRODAL FRANCIJO HITLERJU

Te dni je bilo čuti na radio zanimivo objavo pod naslovom: "V Nemčiji danes, ki pojasnuje in razkriva tajna zakulisna barantanja med francoskim admiralom Darlanom, ki točasno vodi nekako uradno in tajno francosko zunanjo politiko, v kolikor ta politika zasluži ime "francoska zunanja politika."

Objava pravi, da dan 9. maja 1941 se lahko smatra za najbolj črn dan v zgodovini Francije. To je njen "črni petek." Na ta dan je bilo vse pripravljeno, da se Francijo popolnoma vklene v nemški jarem. Če je bilo to končno dejanje za Francijo, pokaže bodočnost. Poročila o teh dogodkih se niso mogla poslati potom brzjava, ne potom radio. Iz Nemčije jih je spravil posebni sel. Poročila so zanimiva, ker opisujejo dogodke na Hitlerjevem dvoru v Berchtesgaden na Bavarskem, kjer Hitler navadno gnezdi in kuje svoje načrte. Tu so se vršila že mnoga posvetovanja, mnogi važni sestanki. To pot se je vršil sestanek med Darlanom in Hitlerjem. Slednji kot zmagovalci, prvi kot premaganec in brez vsakega upliva, primoran le sprejemati drobtinice iz diktatorjeve mize.

Dne 9. maja so se prikazali v Berchtesgaden nemški marinerji, katerih dosedaj še ni bilo videti v tem gorskem planinskem kraju. Dokaz, da se pripravlja nekaj izrednega. Ta dan je došel v ta kraj francoski admiral Darlan, da se sestane z Hitlerjem in se določi bodočnost premaganj Franciji. Ta sestanek bi se imel vršiti prav za prav v Strassbourgu, kjer naj bi bil Hitler istočasno otvoril novi most za promet preko Rene. Toda ves načrt in program je bil spremenjen radi notranjih dogodkov, radi krize v vrstah nazijske stranke, največ radi pobege odličnega nazija Hlessa na Škotsko. Zato je bil Darlan obveščen, naj mesto v Strassbourg pride na Berchtesgaden na razgovor s Hitlerjem. Da so ga s to spremembo malo potolažili so mu priredili na Berchtesgadnu precej neke sprejemne slavnosti. Poslali so gori stotnijo marinerjev, z mornariško godbo in so mu tako izkazali vso čast kot admiralu. V Berchtesgadnu je bila razobešana poleg zastave s svastiko tudi francoska trobojnica. Točno ob 1. uri popoldne je priplul veliki Junkers transportni aeroplan, v spremstvu treh Messerschmitov (lovskih aeroplanov), ki so pristali v Berchtesgadnu. Med došlimi gosti so bili: Darlan, Fernand de Brinon, dva pomozna uradnika in z njimi

Hitlerjev poslanik Otto Abetz. Sprejela jih je na letališču nemška skupina, ki ji je načeloval zunanji minister von Ribbentrop. Darlan in Ribbentrop sta si stisnila desnici in člani sprejemne skupine so bili predstavljeni. Godba je zagrala najprvo francosko "Marseillaise" in nato "Deutschland ueber alles." Nato so sedli v automobile, ki so jih prepeljali na gorski dvor. Tam tudi so vihrale francoska trobojnica in nazijska svastika. Ko so skupine vkorakale skozi glavni vhod jih je sprejel firer Hitler. Nekateri spremljevalci so se odstranili v druge prostore. Hitler, Darlan, Ribbentrop in Hitlerjev osebni tolmač Dr. Otto Schmidt so se podali v veliko dvorano Iz dvorane je krasen pogled na gorske terase in pokrajino, katere je Hitler par minut razkazaval došlemu gostu. Nato so posedli. Servirala se je zakuska, ki je trajala kakih 45 minut. Francoskim gostom so postregli z vinom. Hitler je pil le mleko in je bil vesel in vidno dobro razpoložen. Pogovor se je sukal o umetnostih, gasbi in le parkrat se je omenilo nekaj o političnih dogodkih. Zakuska je končala in Hitler je povabil Darlana v njegovo privatno delavno sobo. Sledila sta njima Dr. Schmidt kot tolmač in zunanji minister Ribbentrop. Darlan razume nekoliko nemščino, a je vendar govoril francosko, katero je sproti tolmačil Hitlerju Dr. Schmidt.

Darlan je začel v pogovoru omenjati nekatere prejšnje sestanke s firerjem. Potem mu je izrekel čestitke nad nemškimi zmagami v Afriki, Jugoslaviji in Grčiji. Izrazil je, da ni nikdar dvomil v končno nemško zmago, odkar je nemško orožje tako odlično zmagalo v Flandriji. Hitlerju je zagotovil, da je francoska država pripravljena sodelovati z Nemčijo v najbolj mogočem obsegu, da se pospeši nemško zmago. Vlada v Vichyu je prepričana, je povdarjal, da podaljševanje vojne bi bilo v škodo Francije. Vendar pa je treba upoštevati dejstvo, da je francosko javno mnenje podvrženo spremenjevanju. Zda je bilo apatično, pa se s kakimi dogodki da spremeniti. Zato je potrebno, da se ima pred očmi francoske interese v Afriki, Siriji in francoska posestva v območju zapadne poloble. Francija se zaveda, da nima ničesar pričakovati od Anglije, katera vedno upošteva le lastne interese najprvo.

(Dalje prihodnje)

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

ZLATA KNJIGA

ki smo jo izdali za petdesetletnico

"Amerikanskega Slovenca"

je s stališča slovenske zgodovine in drugače nad vse zanimiva knjiga. Vsaka slovenska hiša bi jo naj imela v svoji hiši. Naročite jo, 50c stane samo

Kdor pa želi naročiti tudi Spominsko knjigo ki je bila izdana za štiridesetletnico "Amerikanskega Slovenca" pred desetimi leti, katerih imamo še nekaj na roki, tak dobi obe skupaj, to je Spominsko knjigo od 40 letnice in se- 75c danjo Zlato knjigo, obe za samo

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

NEPREKLIČNO DO 31. JULIJA

velja določilo, da dobe oni naročniki, ki plačajo celoletno naročnino za "Am. Slovenec" brezplačno

"Priročni Atlas v novi izdaji"

Z dnem 1. AVGUSTOM 1941. ta nagrada jenja. To naj vzamejo vsi naročniki na znanje, da ne bo potem kakih izgovorov, češ, nisem vedel, pa tako, pa tako. Kdor plača celoletno naročnino na list do 31. JULIJA 1941, bo dobil obljubljeni PRIROČNI ATLAS brezplačno. Od 31. julija naprej ta nagrada jenja.

UPRAVA AM. SLOVENCA.

ALI JE RES ZAPRT?

Po poročilih iz Moskve se je maršal Goering, nazijski vodja, ki ga kaže slika, tako spri s Hitlerjem, da ga je dal za zaprti. Potrjepa ta poročila niso.

PIERRE L' HERMITE:

Ljubezen -- soprog ali Bog?

Iz francoščine z dovoljenjem avtorja.

Gilbert opazi, da le malo je:

"Saj je vendar dobra večerja! Izgleda, da nisi lačna?"

"Ne, boli me glava."

"Tebe, glava? Prvič!"

Na srečo pride zdajci nek Gilbertov tovariš. Ko se oprostí gospej, da moti, prične praviti Gilbertu o nekem procesu, ki se bo naslednjega dne vršil.

Ta obisk reši Lucijo nezaželjene soproge zaupnosti. Včasih se je smejala, kadar je gospod Paulet po napornem dnevnem delu vzdihnil: "O solitudo, sola beatus! O samota, edina blaženost!" Pred eno uro se je sama prepričala, kako resničen je ta rek.

Oh! Kako rada bi bila sama, da bi si čisto opomogla. Sama, da bi pretehtala od vseh strani položaj, v katerem se je znašla tako nepripravljena...

Če bi le ta tovariš hotel dolgo ostati pri njenem možu in ga celo odpeljati, magari za vso noč.

Toda Gilbert se bo kmalu vrnil, ljubezniv, z odprtimi rokami.

Kolikokrat so ji ljudje pravili, da može lažejo, a ona je zmigala z rameni, češ, morda res, a nje se to ne tiče!

Sežaj je njenih iluzij konec. Kaj ji še preostaja?

Kaj ji še preostaja? Celo življenje vendar, ki ga bo morala preživeti ob strani tega lažnjivca, ljubimca male "ljubljene prijateljice". Fej!

V tem obupnem razpoloženju se je je polastila nenadno strašna, neodoljiva skušnjava. Da bi napravila sama konec vsemu neizprosному trpljenju!

Zarez se na predal, v katerem je skrit samokres njenega moža.

Zares, tako enostavno bi to bilo. Naenkrat konec vsega! Ljudje bi mislili, da se je ubila iz neopredelnosti, ker ni znala ravnati z orožjem. Vsak dan se dogajajo slične nezgode ljudem. Vsi bodo verjeli, da se je nehote ubila. Ko sta se vendar tako dobro razumela!

Vrtoglavica se je polasča. Kako jo vleče ta predal k sebi! Ve, čuti, da bo končano vse, če ga le odpre. Tako hitro bo vsega konec.

A zakaj ji je prav sedaj prišla na misel zgodnica, ki ji jo je nekoč pripovedoval stric, pomorski oficir?

Nekega dne je zagledal s poveljniškega mostička mladega mornarja, ki je obupal ob pismu, katerega je prejel iz domovine. Mož se je sklanjal nad ograjo in nepremično zrl v morje, ki je bilo globoko kot njegova bolest. Častnik je stopil k njemu in ga potrkal po rami. "Kaj delaš tu, dečko?" — "Kaj delam? ..." — "Ali ti je težko?" — "Da." — "Kadar te tišči bolest k tlom, ne glej dol, ampak navzgor!" "Glej navzgor!" Prav tako bi ji rekel župnik Paulet.

Navzgor? Lucija zmigne z rameni...

Navzgor? Kako usmiljenje jo le čaka gori!

Take besede so nekoč pomenile nekaj zanj. Ali danes! Danes so le vprašanje negotovosti. Ali se naj opre na negotovost, ko se vse ruši okoli nje!?

Znova se zagledajo njene oči na predal...

"Pogum, Lucija, pogum!" ...

26. POGLAVJE.

Lucija napravi korak naprej, iztegne roko proti usodnemu predalu.

Že ga bo odprla... a v tem hipu se naglo vrne Gilbert. Sam ne ve, čemu se mu je tako mudilo.

Človek ima nevidne prijatelje...

Gilbert je očitno popolnoma pozabil na ženin glavobol. Njegove misli se še mude pri obisku, ki ga je pravkar sprejel. "Ah! Ta tovariš je sijajen fant, a tak pustež. Prišel je, da bi mu dal neke spise; ne morem jih najti. Obljubil sem, da mu jih bom jutri gotovo prinesel. A kje so?"

Stika po knjižnici, odpira predal za predalom in navsezadnje odide v drugo sobo. Ko se vrne, opazi, da njegova žena joče in stiska robec med zobe, da ne bi zavpila...

Tako je zažene spise na stol in poklekne pred njo: "Toda kaj ti je, Lucija moja?"

"Oh! tvoja Lucija!"

"Kaj ti je?"

"Nič!"

"Si bolna?"

"Ne, nisem!"

"A nekakšen vzrok imaš vendar, da jočeš?"

"Morda..."

"No vidiš! Povej mi. Spravljaš me v blaznost!"

"Povedala sem ti, da me boli glava."

"Zaradi glavobola ne joče tako energična žena, kot si ti, moja mala!"

"Moja — vedno ta beseda!"

Tedaj jo nežno prime za roke:

"Lucija, ljubljena, povej mi, čemu jočeš? Čemu jočeš? Tvoj soprog sem, ljubim te, obožujem!"

Lucija se vzravna, se umakne v kot sobe in z iztegnjenima rokama se ji kot vzdih iztrga iz ust:

"Molči! Gnusiš se mi!"

Omamljen ponovi Gilbert besede:

"Gnusiš se ti?"

"Da, gnusiš! In če bi našla svojim občutkom še primernejši izraz, bi ti ga zavpila v obraz!"

To je vse, kar je spravila iz sebe. Ne more se več vzdržati. Solze jo izdajo. Zdaj bo povedala prav vse!

V pretrganih stavkih, ki jih spremlja Gilbertovo odkimavanje, pripoveduje zgodbo o pismu, o svojem presenečenju, obupu, ki jo je pritiral, da je odprla oni predal in poiskala revolver...

"Ubili si se hotela?"

"Da! Zakaj pa ne... Vsega bi se sprostil!"

"In jaz?"

"Ti?"

Lucijine oči so polne zaničevanja:

"Ti zame sploh ničesar več ne pomeniš, kakor tudi jaz nisem pomenila nikoli nič zate!"

Gilbert jo skuša znova prijeti za roko.

"Predvsem se me nikar več ne dotikaj!"

Mož jo z usmiljenja vrednim glasom prosi:

"Prav, Lucija, ne bom se te več dotaknil. Storiš bom vse, kar želiš. Toda ti si me obtožila in obtoženec ima vedno pravico, da se brani! Pusti me govoriti, odkrito, vdano!"

(Dalje prih.)

RAZVALINE DVEH AFRIŠKIH MEST

Ze več let učenjaki vedo, da so na obali Vzhodne Afrike razvaline mest, ki jih ni več. Toda arheologi se doslej niso zatejali to pečati. Končno pa je vlada angleške kolonije Kenye v Vzhodni Afriki ukrenila, naj se razpadla naselbina Gedi strokovnjaško preišče in zaščiti. Gedi leži kakih 100 km severno od Mombase vodi v Malimbi. Nekaj posebno dobro ohranjenih razvalin leži 200 do 300 metrov od te ceste. Toda tropsko rastlinje v teh krajih tako bujno raste, da je pokrilo vse razvaline in da popotniki niti ne slutijo, da hodi mimo razvalin prastarega mesta. Zamoreci se izogibljejo tega kraja, češ, da tukaj strši.

V kolikor zidovje ni docela razpadlo, so strokovnjaki ugotovili dve vrsti stebrov. Ponekod pa je starejši sled izginil. Sredi nasipa so še razvaline več poslopj, ki so najbrže služile verskim obredom. Zdi se, da so tedanji prebivalci bili mohamedanci. Pred vhomod v eno teh zgradb stoji še velik kamen, nekak kropilnik. Znotraj je pa videti še lepo izdelane neke oltarje. Iz mnogih zgradb rastejo sedaj velika drevesa. Koliko so te razvaline stare, se ne da točno ugotoviti. Samo to je gotovo, da so že davno opuščene. Znano je pač, da so Arabci in Perzijci večkrat prihajali na obal vzhodne Afrike in se tukaj naseljevali. Oboji so prihajali semkaj po trgovskih poslih. Na podlagi skromnih podatkov sodijo, da je bilo mesto Gedi ustanovljeno v prvih stoletjih po Kr.

Drugo tako pozabljeno mesto je Engaruki, ki leži tudi v Vzhodni Afriki, nedaleč od gore Kilimandžaro. Te razvaline so odkrili že pred svetovno vojno, vendar jih doslej še niso raziskovali. Reka Rift deli naselbino v dva dela. Vse je seveda z rastlinjem prepreženo in preraslo. Zgradbe v Engaruki so mnogo bolj preproste kakor pa v Gedi.

KAKO MAJHNO JE "MAJHNO"

Težko si je predstavljati, kako majhen je elektron. Pravijo, da če bi dali skupaj elektron in pomarančo, pa bi oba postopoma povečali v toliko, da bi pomaranča dosegla velikost naše zemlje, bi elektrona še ne mogli opaziti s prostim očesom.

KAZNOVAN, KER JE UBIL SVOJO ŽIVAL

London, Anglija. — Neki farmer je bil koncem tedna kaznovan z globo 1,220 funtov šterlingov, ker je ubil svojo žilvino brez dovoljenja. Kot se zgradbe v Engaruki so mnogo bolj preproste kakor pa v Gedi. Imeti za to poseben permit.

NOVE SLOVENSKE

Victor plošče

RCA VIKTOR družba je izdala te dni nekaj novih slovenskih plošč, med temi je tudi nekaj prejšnjih. Dobijo se za enkrat samo plošče, ki so navedene v tem seznamu. Viktor plošče stanejo še vedno 75c vsaka. Manj, kakor tri plošče po pošti ne pošiljamo.

Sledeče Viktor plošče se dobijo:

V-23001—POSKOČNA POLKA, LJUBLJANSKI VALČEK, Hojer Trio	75c
V-23002—LEPA JOSEFA, valček, TEREZINKA, Pevci Adria in Hojer Trio	75c
V-23007—SAMO DA BO LIKOF, EMPAJRIS, Pevci Adria in Hojer Trio	75c
V-23013—KAR IMAM TO TI DAM, NE POZABI ME, polka, Hojer Trio	75c
V-23017—NE POZABI ME, polka, PO VALOVH, valček, Hojer Trio	75c
V-23021—NOVOMEŠKI PURGARJI, korčnica, TRBOVELJSKA POLKA, Hojer Trio	75c
V-23029—DRUŠTVO KASTROLA, I. in II. del, Adria pevec in Deichman brata	75c
V-23030—JOLITSKE DEKLICE, polka, LOVEC MAZURKA, Deichman brata	75c
V-23031—TONE S HRIBA, trumplan, KOROŠKA KORAČNICA, Deichman brata	75c
V-23032—ZELENI JURJI, ŠTUDENTOVSKA, Adria in Hojer Trio	75c
V-23033—DOMAČE VESELJE, VESELA POLKA, Adria in Hojer Trio	75c
V-23034—MILKA MOJA, valček, VIPAVSKA POLKA, Hojer Trio	75c
V-23035—NAŠA NOČ, polka, KOKOŠJI PLES, Rudy Deichman in njegov orkester	75c
V-23036—RUDI ANNA, trumplan, IGRACKA POLKA, Rudy Deichman in njegov orkester	75c

K naročilu je pridjati potreben znesek v Money odru, ali čeku in nasloviti na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk:

Zdaj je Rusija v borbi. Caristična Rusija je igrala vlogo pri slovanstvu. Kakšna je bila ta vloga, o tem naj razpravljajo zgodovinarji. Neki trdi, da je prišlo slovanstvo le na drugem ali tretjem mestu v poštvi, ker glavno je bilo caristični Rusiji, da razširi svoj imperializem in raztegne svoj politični vpliv. Kakega načelnega in smotrenega slovenskega strmljenja nikoli in nikjer ni bilo. Karkoli se je govorilo, pisalo ali nekaj tudi delalo v vseslovanskem duhu, je bilo le poskušanje, golo razmotrivanje.

O sedanjih Rusiji se lahko trdi, da ni storila niti koraka, ni zmignila niti z mezinem v kakih vseslovanski smeri, ni se zganila, kjer se je pričakovalo, da bi bilo nekaj v prid Slovanom, dasi ravno ne v smislu kakega vseslovanstva.

Zdaj je tudi ta sedanja Rusija v borbi za smrt in življenje. Ako podleže, bodo prizadeji vsi Slovani, in naj ima sedanja Rusija kako slovansko smisel, ali je nima, ker bo padlo najmočnejše slovansko pleme. Če bi pa sedanja Rusija zmagala, ali se vsaj popolnega podjarmljenja ubranila, je zopet dvomljivo, ali bi prišlo po taki zmagi tudi drugim Slovanom to ali ono v prid, če bi se Rusija držala, kar je vse kako pričakovati, le sedanjeva naziranja. Edinole preobrat v količjak demokratični smeri bi utegnil vsebovati nekaj upanja za druge Slované in za slovanstvo, morda celo za vseslovanstvo.

Vse to pa je globoko v bo-

From: Press Section,
Defense Savings Staff,
Treasury Department,
Washington, D. C.

For Immediate Release

FOP DEFENSE

AMERICA ON GUARD!

Above is a reproduction of the Treasury Department's Defense Savings Poster, showing an exact duplication of the original "Minute Man" statue by famed sculptor Daniel Chester French. Defense Bonds and Stamps, on sale at your bank or post office, are a vital part of America's defense preparations.

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.
704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 83 — Res. 4080-W

Učite se angleščine

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO - SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena
in stane samo: **\$2.00**

Naročila sprejema

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci, slovenstva družba in slovenska podjetja, naročajo svoje tiskovine vedno in v slovenski tiskarni. — Naša tiskarna izdeluje vse tiskovine za posameznike, družbe in druge, LAČNO in POCENI.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENE

1849 West Cermak Road, Tel. Canal 5544 Chicago, Illinois